

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 5. Animarum saluti non sola illa calumniandi, zelososque
Confessarios & Scriptores diffamandi licentia plurimùm officit; sed &
magna illa luxuriantium ingeniorum licentia, per quam in rebus ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

fese; si parem zelum non ostendant adversus tot opiniones Christianae poenitentiae ac vitae relaxativas, & animarum perniciem inferentes, eoque titulo ab Alexandro VII. & Innocentio XI. damnatas; imò si nullum non moverint lapidem, ad impediendam earum damnationem: ex hoc ipso convincuntur, sincero veritatis amore, veroque affectu ad majorem Dei gloriam, animarumque salutem non moveri.

Enimvero, si deposita tantisper animositate, & praesudiciis, considerentur, quam lachrymandum in modum ubique locorum vitia & crimina inundent; quam exiguis sit (iudicio Sanctorum) verè poenitentium numerus; quam infinita animarum multitudo defectu verè poenitentiae aeternum pereat; eos infundatis clamoribus & calumniis non persequerentur, qui defectuosam ipsorum poenitentiam detegunt, tantorumque malorum remedia ex Sanctorum Theologia proponunt; nec suis illis clamoribus & calumniis salutares impediunt fructus, quos ex divina gloria, salutisque animarum zelo procurare fatagunt.

Non dubium proinde quin istud artificium sit humanae salutis hostis; quo fit ut zelosi Pastores non audiantur ab ovibus, nec Confessores à poenitentibus. Et quò magis crescit ista zelosus Pastores, Confessores Scriptoresque calumniandi licentia, tantò magis crescit pseudo-christianorum & pseudo-poenitentium numerus, atque ut verissime Archiepiscopus Senonensis supra num. 11. eoque molities animorum, ac disciplina elanguiscentis dissolutio processit, ut jam de vera poenitentia . . . loqui penè sit nefas. Hoc videlicet artificium humani generis hostis excogitavit, quo falsitatis Religionis degenerem illam laxitatem pro ipsa Religione obtruderet; quasi à diviticulis ad vitam regredi, à via aberrare sit. . . Ita aliter quorumlibet licentia flogitorum; ita crux Christi evacuatur. Jam enim crimen ludus est, & poenitentia criminis datur.

Non ignorat utique hostis salutis nostrae, Sacramentum Poenitentiae unicum esse, post Baptisma, remedium, quo & à crimine expungemur, & cum Deo in gratiam redeamus (ait Eminentiſſ. D. Cardinalis Denhoffius ubi supra) quare inter reliqua Sacramenta non aliud tam variis impugnavit modis; id maligno studio pertinaciter agens, ut quo modo illud inutile reddere possit, sive per erronea hereticorum dogmata, sive per illas Catholicorum calumnias, sive per laxiora plurium Casuistarum opinamenta, de quibus proximè agetur.

CAPUT V.

Animarum salutis non sola illa calumniandi, zelosisque Confessarios & Scriptores diffamandi licentia plurimum officii; sed & magna illa luxuriantium ingeniorum licentia, per quam in rebus ad salutem, atque imprimis ad veram poenitentiam pertinentibus, variae opiniones irruerunt; quae in operis decursu idèo reselluntur, quia magnorum Theologorum iudicio nimis laxa, Sanctorumque doctrina videntur adversa.

Quia, ut idem Eminentiſſimus Author observat ibidem, per eas satan, hominum saluti velut latentes scopulos quosdam injectit, non omnibus notos, ut qui, factò post Baptismum naufragio, secundamprehendant tabulam, quàm ad salutis portum evadant, in syrtes illas incidentes misere pereant. Sunt autem syrtes illae, seu scopuli, opiniones quaedam aptae ad peccatores soperè quodam involvendos, eisque sensum adi-

Tom. III.

endum, ne malum, quod in sinu portant, ipsi sentiant. Quia verò ab hisce scopulis idèo pauci sibi cavent, quia eos non cognoscunt; Christiana charitas urget nos, ut eos propalam demonstremus, ut ab iis, à viaque proinde nimis laxa sibi cavent, qui salutem in tuto collocare amant. Sincerè autem protestor, me scopulorum illorum seu opinionum Authores non designare, ut in invdiam traham, sed ne fingere videar dogmata, quae nullus asseruerit, uti tomo 1. in principio dixi. Non existimet proinde Lector iis me Scriptores infensum, quorum opinamenta, ut mihi videtur, laxiora refero, reselloque. Aestimo eos, amoque ut debeo; suà etiam laude dignos iudico: tametsi enim, ut homines, à vero deviasse censeam; bonà eos mente scripsisse non ambigo.

§. I.

Opiniones de gratia & facilitate poenitentiae.

I. Ultrò Deus gratiam verè poenitentiae sic offert peccatoribus omnibus, ut non sit multo tempore vel labore requirenda, sed illi dumtaxat consentiendum. Reymakers in Appendice num. 241. 242. 243.

II. Gratia verè poenitentiae, seu conversionis, adest omni devotè recitanti orationunculam, contententem formulam actus contritionis. Aliàs ubi esset illud: *Faciens quod in se est, Deus nunquam deest?* Idem ibidem n. 254.

III. Ad contritionem imperfectam, imò sèpè ad perfectam, non requiritur alius labor, quam ut poenitens, se preparans ad Confessionem, examinatà conscientia, conetur excitare verum dolorem; ex consideratione turpitudinis peccati, & bonitatis divinae. Tunc facienti quod in se est, Deus non deest. Idem n. 280.

IV. Non benè dicitur, quòd Deus non promiserit dare gratiam veri doloris, statim ac luberet peccatori; sed quòd eam multis orationibus, & laboribus à Deo obtinere debeat: cum non sit opus instanter petere id quòd Christus ultrò offert. Et ipse adfit brachiis apertis, statim atque conamur excitare dolorem. Unde qui hoc dicit, nimis indignè loquitur de bonitate Dei, & aperit peccatoribus viam ad diffidentiam, & desperationem. Idem n. 230.

V. Quando dicitur, conversionem peccatoris esse difficilem, hoc est intelligendum, quando est obstinatus: qualis non est, qui venit ad Confessionem; quia vult, imò jam incipit se convertere. Idem n. 239.

VI. Sèpè relabentes in eadem crimina, & irretiti consuetudine graviter peccandi, faciliè & citò convertuntur. Idem n. 271.

VII. Peccator consuetudinarius ordinariè citò convertitur. Joachim à Jesu Maria opusc. de amore suffic. disp. 2. q. 1.

VIII. Actus contritionis, seu veri doloris, verique propositi emendationis, difficilis non est peccantibus ex habitu, Confessionis difficultates superantibus. Carolus ab Assumpt. defens. commun. Eccl. prax. p. 3. halluc. 2.

IX. Cum mutatio vitae difficilior sit peccantibus ex habitu, atque recidivis, quàm peccantibus ex fragilitate, necessitas Sacramenti postulat, mutationem illam minùs exigi ab illis, quàm ab istis. Idem ibid. p. 39. n. 10.

X. Id quòd peccatores à Confessione avertit, emendatio est, ad quam major pars peccatorum non habet vires. Idem pag. 90. n. 28.

XI. Facillima est cordis nostri de malo in bonum mutatio. Idem Pent. c. 7. p. 102.

XII. Contritio, etiam perfecta, faciliè elici potest. Matth. Stok è Soc. in prax. Confess. n. 20.

D d

XIII. Remississimus dolor, si nihil aliud deit, quam intentio, sufficit ad contritionem perfectam. Gobat tr. 6. de poenit. n. 111.

XIV. Alacrius nunc purgantur peccata, quam committuntur, plurimique vix citius maculas contrahunt, quam eluunt. Imago primi saeculi Soc. l. 3. c. 8.

XV. Divina misericordia faciliorem & promptiorem se exhibet ad parcendum recidivo, quam recidivus sit ad relabendum. Carolus ab Assumpt. in Append. Pental. pag. 7.

XVI. Divinum praeceptum poenitentiae, seculo periculo mortis, vel lapsus in aliud peccatum, praecise non obligat, sub gravi, ad poenitendum, citius quam obliget praeceptum Ecclesiasticum. Slaughter Anglo-Leodiensis in dictar. de poenit. p. 1. disp. 2. sect. 3. conclus. 4.

XVII. Nulla est, vi praecepti divini, per se loquendo, obligatio Confessionis, nisi quando instat periculum mortis, vel non habendi postea per totam vitam copiam Confessarii. Ibid. p. 2. disp. 3. sect. 1.

§ II.

Opiniones de Contritione.

XVIII. **A**tritio sufficiens ad recipiendam gratiam baptismi, debet & non debet esse supernaturalis. Eicobar to. 2. Theol. Moral. l. 11. problem. 80.

XIX. Probabile est dolorem, necessarium ad obtinendam peccatorum veniam in Sacramento Poenitentiae, non debere esse verum & realem, sed existimatum sufficere. Filiarius tr. 7. de Confess. c. 6. n. 150.

XX. Sufficit dolor naturalis, qui tamen supernaturalis existimetur. Eicobar tr. 7. exam. 4. n. 39. Sufficit attritio naturalis, modo honesta. Theses Claromontanae Parisiis deservite anno 1643. & 1644. Saltem ad valorem Sacramenti probabiliter sufficit dolor naturalis, bona siue putans sufficiens. Roemer in Conclus. Theol. de act. human. fol. 329.

XXI. Siquis doleat de peccato, propterea quod Deus in poenam illius malum temporale immittit, sufficit. Eicobar ibid. c. 7. n. 91.

XXII. Attritio ex solo timore gehennae, sine Dei propter se dilectione, cum martyrio, seu martyrium cum ea sola, aliquando sufficit ad conferendam gratiam & gloriam. Gobat cum Dicathilo de Sacram. tr. 2. n. 617. &c.

XXIII. Contritio cordis est dispositio, non materia, nec pars materiae Sacramenti Poenitentiae. Carolus ab Assumpt. Pental. pag. 6 & 8.

XXIV. Non licet administrare Sacramentum Poenitentiae cum materia dubia; licet tamen cum contritione cordis dubia. Ibid. pag. 9.

XXV. Absolvi licet potest (extra necessitatem) contritus in ore, cum dubio de contritione in corde. Ibidem pag. 43. & in Appendice 1. pag. 7.

XXVI. Minima probabilitas sufficit, ad non leviter credendum, quod poenitens sit contritus, & ut talis absolvi queat. Idem in elucidat. circa usum absolutionis in pref. fol. 3. & cap. 1. fol. 10.

XXVII. Absolutio fidei confessi usque adeo valida est, ut licet tunc non operetur effectum, quia Sacramentum in oculis Dei nullum est, illum tamen operata sit eo ipso quod ponitur contritio fictionem tollens: ea namque posita, sine nova absolutione, fiet Sacramentum, & absolutionis illius operabitur effectum. Idem in Appendice Pental. pag. 8.

XXVIII. Confessio sine contritione cordis, si sit facta (fictione peccaminosa) non est iteranda. Idem Pental. pag. 43. & Append. pag. 7.

XXIX. Addunt alii, non solum eum, qui bo-

na fide putat se habere dorem, cum revera non habeat; sed etiam qui scienter absque ulla profusus dolore accedit, iudicans bona fide non esse necessarium, Confessionem validam, & non repetendam efficere. ... Et secundum aliquos, licet cognoscat se peccare mortaliter, accedendo scienter sine dolore sufficienti, dum de tali defectu doloris cum aliis peccatis se accusat. Guimenius tr. de Matrim. propof. 14. pag. 277. n. 17.

XXX. Et saltem illum qui confitetur cum aliqua dispicientia & dolore, sed tamen scienter sine proposito vitandi lethalia, efficere Confessionem validam, & non iterandam. Ibidem n. 18.

XXXI. Confessio valida est deficiente contritione, quae est materia proxima Sacramenti Poenitentiae. Ergo & deficientibus peccatis, quae sunt materia remota. Potuit ergo B. Virgo, licet nec contritionem haberet, nec ullum vel levissimum peccatum commiserit, D. Joanni confiteri. Guimenius ibidem pag. 278. n. 19.

XXXII. Minister Sacramenti Poenitentiae non est Iudex principaliter propter culpam, sed propter poenam: propter culpam, non nisi propter poenam. Carolus ab Assumptione Pentalogi pag. 47.

XXXIII. Propter remissionem culpae praecise non esset opus absolutione à Iudice facta. Ibidem.

§ III.

Opiniones de Absolutione.

XXXIV. **D**octrina quae dicit recidivis & confu-

lucetudinaris, velur indispofitis, vel non satis exploratè dispositis, differendam dicit absolutionem; nec ipsi se dispositos afferentibus ordinariè esse credendum, dum manifesta ratio non apparet in contrarium, opponitur infinitae misericordiae Dei. Carolus ab Assumpt. in Pentalego. Et Joachim à Jesu Maria in Summario Afltorum Theologicorum n. 7. relatorum.

XXXV. Prudenter creditur consuetudinario & recidivo, post omnia promissa frustrata per continuum relapsum, dicenti se contritum; sicut & ei qui saepius promisit se dimissurum proximam peccandi occasionem, & non dimittit. Neutri proinde titulo indispofitionis, vel non satis exploratè dispositionis, absolutio neganda est, vel differenda. Carolus ab Assumpt. Pental. c. 6. per totum. Et frequenter repetit in dicta elucidatione.

XXXVI. Si poenitens recidivus, vel consuetudinario dicat se habere sufficientem contritionem, quam non habet, viderit ipse. Qualis confessio, talis absolutio. Nihil inde imputandum absolventi. Nam si peccator, quare absolvi creditur? Credi cum dispofitum. Unde hoc credidisti? Tale se confessus est. Idem Pentalogi fol. 84.

XXXVII. Cum Confessarius scire non possit, an durum cor recidivi, dicentis se dolere, non fuerit efficacitate gratiae repente mutatum; sub isto incerto, non videtur ipsi, tamquam indispofito, vel dubie disposito, differenda absolutio; licet differri subinde possit titulo cavendae reincidentiae. Idem ibidem fol. 103.

XXXVIII. Ne titulo quidem cavendae reincidentiae differenda est, dum poenitens ex statuto suae Religionis, vel ratione beneficii, vel ad lucrandam indulgentiam plenarie, communicare debet, vel celebrare. Ibidem fol. 103.

XXXIX. Cum super omnem hominum misericordiam Dei superexaltetur misericordia, in eo quod alios aliter, alios se eligat & praedelinat, ut eos continuè in gravia labi permittat, & per Poenitentiae Sacramentum resuscitet: nec mortuum quicumque scire queat, an iste continuè recidivus, dicens se contritum, de isto non sit numero: sub isto incerto prudenter ipsi creditur, & ab-

solatio impenditur, ut sit ei salubre medicamentum, si ad istum pertinet numerum: si non pertinet, sit ei poenale tormentum. Ibidem c. 6. n. 51. §. 2. §. 3.

XL. Habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ & Ecclesiae, non est neganda nec differenda absolutio, cum futura emendationis spes nulla appareat, dummodo verè doleat, & emendationem firmiter proponat. Quia cum defectu istius spei verus dolor, & firmum propositum concurrere potest. Baunius Theol. Moral. p. 1. tr. 4. de poenit. q. 22. veritatem doloris, propositique firmitatem Sacerdoti satis explicatam putans ex ore voceque ipsius, ut constat ex sequenti propositione ejusdem.

XL. Absolutio toties quoties impartienda est adolescenti in pollutiones crebras semper reincidenti, tametsi sæpe admonitus, emendandæ vitæ promissa non servaverit, nec pro tollenda consuetudine laboraverit: dummodo cum dolore & proposito necessario confiteatur. De quo Sacerdoti ex ejus ore voceque constat. Idem ibidem q. 15.

XLII. Quid si post omnia Confessario dicta, & promissa licentiosus & flagitiosus in eadem se crimina projecisset? Dummodo se equidem dolere, si bique propositum inesse testetur à peccatis impofterum abstinendi, dignus est absolute toties quoties, quantumcumque nulla notetur emendatio. Idem in Summ. peccat. c. 46.

XLIII. Non est necesse quod Confessarius probabiliter judicet futurum ut poenitens se à peccatis abtineat. Filiutius to. 1. tr. 7. c. 12.

XLIV. Et idè debet ipsum absolvere, non obitante peccandi consuetudine, tametsi cerèd sciret ipsam relapsurum. Dicastillo tr. 8. de Poenit. disp. 21. n. 362.

XLV. Sacerdos absolvere potest, toties quoties, habentem consuetudinem se pollendi, etiam quando nullus apparet profectus. Joannes Sancius in select. disp. 9. & 10.

XLVI. Adhuc post nullus emendationis experimentum. . . absque voluntate tollendi occasionem. . . potest quis absolvi. Dicastillo loco citato disp. 6. dub. 19. n. 354.

XLVII. Quando justæ & rationabiles causæ non tollendi prædictam occasionem subsistunt, etiam si sæpe reincidat poenitens, non cogendus est illam tollere occasionem, nec privandus absolute, etiam si sæpe recidivus: quin potius hortandus, ut sæpe veniat ad Confessionem. Idem disp. 10. dub. 23. n. 579.

XLVIII. Non est absolutio deneganda famulo, manenti apud hæreticum in occasione proxima transgrediendi Ecclesiae præcepta, vel adhaerendi damnatis hæreticorum dogmatibus, si doleat de præcedenti culpa, cum detestatione hæreticos, in eaque occasione maneat necessitate compulsus, ob defectum alterius conditionis, seu famulitii. Apologia Casuistarum pag. 48.

XLIX. Docent pariter Theologi non esse necessarium dimittebam professionem, in qua periculum est Deum sæpius offendendi, animamque suam perdendi, si professio illa facile dimitti non possit. Ibidem pag. 49.

L. In praxi existimo nunquam aut rarissime denegandam absoluteionem, ob doctrinæ Christianæ ignorantiam. Sanchez oper. moral. lib. 2. c. 3. n. 21.

LI. Absolutionis capax est, qui per ignorantiam, etiam culpabilem, nescit mysteria fidei, ne quidem SS. Trinitatis & Incarnationis, dummodo præteritæ negligentia cum poeniteat, firmiterque proponat fore ut discat. Nec ipsi deneganda adhuc absoluteio, quamvis semel & iterum admonitus discere potuerit, & neglexerit. Sanchez ibid. ex Azorio, absque exceptione ullius mysterii.

Tom. III.

§. IV.

Opiniones de satisfactione.

LII. Poenitentia sacramentalis, si levis sit, licet pro peccatis gravibus, non obligat ex probabili opinione. Tamburinus l. 1. in Decal. c. 7. §. 5. n. 1.

LIII. Si poenitens nollet acceptare poenitentiam, paratus in purgatorio satisfacere, non ex hoc præcisè censendus indispositus, nec sine absoluteione dimittendus. Quia opinio quæ docet, poenitentem non teneri acceptare poenitentiam, etiam post Tridentinum, videtur probabilis. Tamburinus method. Confess. l. 4. c. 2. §. 1. n. 7.

LIV. Non videtur esse præceptum de satisfaciendo in hac vita pro poena temporalis. Quia peccator potest, sine violatione justitiæ, imò & sine violatione charitatis, satisfactionem differre in alteram vitam. Filiutius to. 1. tr. 6. c. 9.

LV. Poenitens absolvi potest, nulla injuncta poenitentia, dum probabiliter creditur nullam acceptaturus. Sic aliquos tentare testatur Merbesius Summ. Christ. p. 2. dissert. 4. q. 57. sub finem.

LVI. Non peccat Confessarius, nullam imponendo poenitentiam, dum poenitens mox lucraturus est indulgentiam plenariam. Gobat de Sacram. tr. 7. casu 21. n. 744.

LVII. Argui non potest practica Confessario- rum, leves poenitentias pro grandibus delictis imponentium, ubi sic consuetum est. Quia licitum est consuetudinem istam sequi.

LVIII. Poenitentiam levem pro magnis criminibus à Sacerdote injunctam, poenitens reputare debet taliter sufficientem, ut Deus amplio- rem non requirat.

LIX. Necesse non est quod poenitentia sint proportionate gravitati vel enormitati commissorum criminum.

LX. Tridentino, præcipiente impositionem poenitentiarum, criminibus admittis proportionatarum, satis imponendo preces aliquas, etiam pro criminibus gravioribus.

LXI. Poenitentia, seu satisfactio necessaria non est in Sacramento poenitentia, quod sine ea sortitur effectum suum, id est remissionem peccatorum. Hanc & quadragesimam secundam, quadragesimam tertiam & quadragesimam quartam à nonnullis tradi Casuistis, testatur Author libri, cui titulus: *Apologia Poenitentia*, c. 6. aiens se propositiones ipsorum cum omni sinceritate referre.

Plurimas alias de poenitentia opiniones, nimium (ut videtur) laxas, Scripturaeque & Traditioni parum consonas, impræsentiarum prætermitto. Tres porò propositiones istas, 1. quod ordinariè facilis sit conversio peccatorum quamlibet magnorum, atque ex consuetudine in eadem gravia facile & citò & frequenter relabentium, nec multo egeat tempore, vel labore, nec laboriosis poenitentia operibus. 2. quod sine illis Confessarius ordinariè credere debeat dictis peccatoribus se contritos asserentibus, ipsosque statim absolvere, nisi in contrarium appareat manifesta ratio, distincta à cito illo, & facili frequentique relapsu. 3. quod ejusmodi peccatoribus ordinariè imponenda non sit poenitentia laboriosa, sed vel aliqua preces, vel frequens dumtaxat Confessio & Communio, aliaque ejusmodi. Tres (inquam) hæc propositiones docent Reymakers, Author Temporalis novaturientis, & plerique alii noviores Casuista. Si autem propositiones istæ veræ sint, plurimæ ex propositionibus, quarum hic clenchem texuimus, faciliè consequuntur. Si enim ordinariè facilis sit conversio magnorum peccatorum, etiam quotidie relabentium, & consuetudiniorum, ipsisque se contritos & conversos asserentibus fides tam fa-

Dd 2

cilè adhibenda sit, & absolutio ordinariè impendenda; non est cur fides adhibenda non sit, absolutioque impendenda in omnibus casibus, de quibus à propositione trigesima quarta ad quadragessimam septimam. Imò non est cur fides ipsis adhibenda non sit, ipsisque absolutio impartienda, in casu quo versantur in proxima occasione peccati mortalis, quam se abjecturos sæpissimè polliciti sunt, nec umquam pollicitationibus steterunt, si denud dicant se dolere, abjectionemque proponere.

23 Si etiam dictis poenitentibus imponenda non sit poenitentia laboriosa, sed aliqua dumtaxat preces, vel etiam frequens Communio (quæ nihil vel modicum præ se fert poenæ) frequentisque Confessio (quæ etiam modicam adfert poenam & confusionem plerisque recidivis & consuetudinariis, de criminibus ipsis sæpè gloriantibus, seque jactantibus) si denique sine magnis laboribus, proportionataque criminibus satisfactio (in re vel in voto) à peccatoribus illis per Poenitentiam Sacramentum faciliè obtineri possit peccatorum remissio, non est cur propositiones 57. 58. 59. 60. 61. pari ratione nequant sustineri. Imò etiam 52. 53. 54. 55. & 56. Maximè cum modicæ illæ poenitentia, nihil autem præ se ferentes, nihil vel serè nihil, nisi poenitentia nomen habeant, vixque aut ne vix quidem dici queant, nisi nomine tenus, satisfactio, seu sufficiens reparatio enormium criminum. Neque enim sapiens quisquam exultaverit enormia crimina per illas sufficenter reparata.

24 Ecce quam justè Eminentissimus Cardinalis Bellarminus aliquando conquestus est, veram poenitentiam, dignaque illius opera, non solum in moribus nostris, sed vix jam in libris (Recentiorum Casuistarum) reperiri. Major enim pars Casuistarum Recentiorum supradictas propositiones vel formaliter tradere videtur, vel virtualiter, dum ea principia tradit, ex quibus consequi videntur.

CAPUT VI.

In hisce disceptationibus utrimque cavendus est excessus, tam scilicet laxitatis, quam austeritatis.

25 Sunt, fateor, quorum vel doctrina vel praxis administrandi Poenitentiam Sacramentum, excedit in austeritate. Nam ut sapientissimus Episcopus Atrebatenis Guido de Seve optimè monet in Epistola sua Pastoralis 3. §. 17. iusta severitas in animo asperiore nonnunquam transiit limites iustitiae. Sic enim regula sanctissime calumniam nonnunquam patens, quia male exercetur, & earum usus pervertitur; sed eadem semper manet veritas. Eucharistia mors est malis, nec ideo tamen minus in se sancta. Neque verbum Dei, aut sanctissima Ecclesiae Decreta minus pura, aut minus veneranda sunt, quod corrumpantur ab inconsideratis, qui imprudentes, vel caeci nequeunt in medio illo consistere, extra quod nil nisi error ac mendacium est, sive deficientes, sive excedentes devietur. At sunt infiniti plures qui hodie excedunt in iuncta relaxatione, quam in praxi austeriore, eodem laudatissimo Episcopo teste, his verbis: Nimirum, nimis iniqua sunt horrende relaxationis experimenta in Divines vestrae deprehendimus. Sed & dicere licet, quamquam ad infinitum variis sit, quosdam etiam fuisse, qui, merito quidem optimè, sed zelo nimio, violabant leges Ecclesiae, dum se rectè agere existimabant. Et hoc quidem faciliè emendavimus: cumque non peccarent nisi nimis, si ita loqui licet, virtute, & ardentiori amore illius quam arbitrabantur veritatis; semper invenimus eos paratos sequi, Christiana cum

docilitate, tamen quod ipsis exhibebamus. Ubi alii, qui à Deo non aberrabant, nisi quod nimis adhererent soli lumini rationis, aut humano intuitu ducerentur, semper nobis visi fuerunt à patendo alieniores; & qui difficultè se patenter ad officium revocari. Cum igitur infiniti plures laxitate peccent, quam rigore, & illi faciliè emendentur, quam illi, hinc vero divina gloria salutisque animarum zelo nequaquam moveri rursus ostenduntur, qui dum tam acriter, tamque animosè declamant & vociferantur adversus pauciores excedentes in austeritate; nullum tamen similem zelum ostendunt adversus infiniti plures excedentes in laxitate: ipsi eontrà foedere juncti sunt; tametsi majorem animarum stragem, majusque divinae gloriae praesudicium hodie inferat excessus in laxitate, quam in austeritate, ut infra videbitur. Uterque proinde cavendus excessus. Cum enim diceretur esse oporteat animarum Directorum, eaque una sit ex præcipuis qualitatibus in ipso requisitis, cavendum ipsi omne extremum, sicque vitanda Charybdis nimiae severitatis, ut non incidat in Scyllam nimiae laxitatis. Nam ut sapienter Gerson t. 3. Alph. div. amo. c. 6. discretio tenetur, cum quis medium tenet in omnibus. Telle etenim Philosopho 2. Ethic. 6. excessus & defectus, vitii est; mediocritas, virtutis. Et idem Mellissius Doctor l. 1. de Confid. ad Eugen. Tene medium (inquit) si non vis perdere modum.

Sicuti necessarium est tenere medium, vitareque extremum, maximè Directorum animarum. Utopote qui si eas dirigat secundum laxiores opiniones, ducit eas per latam & spatiofam viam: quæ (Veritate teste) ducit ad perditionem; & licet sibi blandiatur, sub specie benignitatis & misericordiae: revera tamen immisericos est & crudelis; sicut crudelis est corporalis Medicus, qui sub specie compassionis, parit ab asperis medicamentis, dum necessaria sunt ægris. Et idè va eis dicit Spiritus sanctus Ezech. 13. *Va qui consunt palatibus sub omni cubito manibus, & faciunt cervicalia sub capite universæ ætatis, ad capiendas animas, decipiendo scilicet animas molliori directione sua, laxioribusque suis opinionibus, velut puivillis & cervicalibus, sub quibus mollior conquiscentes, vivunt & moriuntur in peccatis.*

Si verd eas dirigat secundum opiniones rigidiores, dum immoderatè austeritate sua hominum imbecillitatem non pensat, viam salutis (aliàs patientem) imbecillibus præcludit, miserisque, proprie infirmitatis concios, in desperationem adigit, dum succumbentes infirmitati, animos & curam salutis abijciunt. Idèque Salvator Matth. 23. eos arguit, qui alligant onera gravia, & imponunt ea in humeros hominum. Dominus quoque Ezech. 13. suam adversus eos indignationem declarat, pro eo (inquit) quid fecistis merere mendaciter cor iusti, quem ego non contristavi. Quem in locum Imperfectus (scilicet Joannes noster 44. Patriarcha Hierosolymitanus) super Matthæum: Tales sunt (inquit) nunc etiam Sacerdotes, qui grave pondus venientibus ad poenitentiam imponunt. Qui dicunt, & non faciunt. Et sic dum poenæ presentis poenitentia fugitur, contemnitur poenæ peccati futura. Sicut enim si fascem super humeros adolecentis, quem non potest bajulare, posueris, necesse est, aut ut fascem abiciat, aut sub pondere confringatur: sic & homini, cui grave pondus poenitentia imponis, necesse est, aut ut poenitentiam suam rejiciat, aut suscipiens, dum sufficere non potest, scandalizatus amplius peccet. Ambrosius quoque indiseretos illos termon. 5. in Psal. 118. perstringit dicens: Sunt etiam in nobis qui timorem Dei habent, sed non secundum scientiam, statuentes duriora præcepta, quæ non possit humana conditio sustinere... quia non com-